

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti si nostri, si de a dreptulu la Redactiune Stationgasse Nr. 1, unde sunt a se adresá si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea séu speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica

Pentru anuncle si alte comunicatiuni de interesu privatú — se respunde câte 7 or. pe linia; repetirile se facu cu pretu scadiutu. Pretiulu timbrului câte 80 cr. pentru una data se anteciupa.

ALBINA

de dóne ori in septemana: Joi-a si omineo'a; éra candu va pretinde imantia materieloru, va esi de trei séu de patru ori in septemana.

Pretulu de prenumeratiune,
pentru Austria:
anu intregu . . . . . 8 fl. v. a.
diu metate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
patrariu . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romania si straietate:
anu intregu . . . . . 12 fl. v. a.
diu metate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

Invitare de prenumeratiune
la
ALBINA

alu 2-lea patrariu alu anului, cu pre-
arile ce se vedu notate in funtea foi.

NB! Acestu de facia nru este celu
urma, care se tramite prenumeran-
loru, ale carora prenumeratiuni au espi-
tu cu 31 martiu. —

Redactiunea.

Budapesta, in 4/16 aprile.

Protestámu solenele, contra pre-
siuneii domniloru magiari si a orga-
loru loru, cumca noi am atacá puru-
natiunea magiara, am respandi ura
despretiu, contra poporului magiaru.
ici n'am facutu, nici nu vom face, dar
ici n'avemu cauza d'a face acést'a; din
tra, pururia ni-am descoperitu simpá-
si compatimirea pentru sermanulu
poporu magiaru, pre carele fiii sei cei de
potere atátu de reu lu-recomenda lu-
ei prin portarea loru; de ale carui
ere interese si sentimente atáta
pucinu se ingrighesu acei vermi
patios! — Chiar si candu am vorbitu
o data, despre „*acestu nému barbaru*,”
ni-a fost, lu ni-a potutu fi cugetulu
poporu, ci la acea clasa, degenerata
ea, carea secle si secle a impilatu si
tu tier'a, si de atátea ori a tradat'o
lu unu, candu altu stráinu, d'im-
pona cu interesele cele mai sacre ale
poporului — fora diferentia de nationa-
late.

Cu unu cuventu: n'avemu lupta cu
poporu magiaru, ci cu domni, si a
me cu — cei-ce dicu, cá apésa pre ne-
agiari intru interesulu eschisivu alu
tuneii magiare, precandu bietulu po-
ru magiaru nu are,astfelu de interesu,si
securu nu scia sè pricepa interesu eschi-
vu! Popórale nu au interese eschive;
astea sunt ale domniloru; dar domni
sè amagésca pre biebele popóra si
le mistifice prin vorbe si promisiuni
volesci.

Astfelu se nefericescu tieri si po-
ra; astfelu vedemu noi in sufletulu
stru, din dia in dia cadiendu si a no-
tiera, cu totu cu poporu magiaru,
ce multu, fórté multu ne dóre; cáci
natiunea magiara, bine si onorabilu
adusa, nu numai nu este, nu póte sè
impedecare essistintiei si desvoltáriei
tre, ci — dupa tóte imprejuráriele are
marea d'a ni fi celu mai securu si po-
ticu scutu si radimu!

Acést'a am respicat'o pururia in pu-
tu si privatú; acést'a este parol'a nó-
a politica. Dar acést'a nu vine la
óta domniloru magiari, si de aceea ne
naa mortisiu, cá suntemu in contra
poporului magiaru. Si fiindu cá s'a in-
platu una séu alta data, in absintia
tra, de s'a stracuratu in fói'a nóstra
le espeptoratiuni drastece contra in-
magiarimeii, apoi domni si cu or-
ele loru abia au apucatu, ca sè strige
gur'a mare: „*Hallo! Éca dusmanulu
mórté alu magiarimeii la „Albina”
ndeti-lu, judecati-lu, resigniti-lu!*”

Asiá ni splicámu noi furi'a dom-
ru. —
Asiá fiindu noi convinsi, de locu
ne prinde, nu póte sè ne prinda mi-
e de sentintiele cele draconice, ce
e ieri tribunalulu criminalu speciale,
astadi curtea juratiloru din Pesta.
Ieri tribunalulu amintitu condamna

pre romanasiulu nostru *Bolianatiu* din
Satulu-nou, pentru *crim'a de turburare*
a liniscei publice, la inchisóre grea de
trei ani de dile!

Apoi sciti prin ce se dice cá ar fi co-
misu omulu nostru cumplit'a crima? In
agitatiunile electorali, unde pretorele cer-
cului si cu pandurii sei faceau pre corte-
sii agenti ai guvernului, ér poporulu a
fost in partea nationale oppositionale,
Bolianatiu sè fie disu — in limb'a ser-
béscá, — notabene, pre care de rondu n'o
vorbesce, cumca nu i *trebuie regele magiaru*
si nu vrè sè fie sub domni magiari. Elu
néga; alte marturii nu sunt, decátu duoi
panduri, uneltele domniloru; dlu pretore
denunciatoriu si — de secur totu domni
judecatori sunt convinsi in anim'a loru,
cá *Bolianatiu* chiar déca ar fi disu acele
cuvinte, n'a priceputu prin ele, cá — nu i
trebuie MSa domnitoriulu *Francisu Iosifu*,
pentru carele granitieri au versatu pu-
ruria siróia de sange; va sè dica — du-
pa noi: a) *este dubiósá adevérint'a pan-*
duriloru, b) vr'unu cugetu, vr'o *inten-*
tiune rea n'a existu, ci celu multu o ne-
pricipere a imprejuráriloru; si cu tóte
acestea, pre langa detentiunea preven-
tiva de 4 luni, inca trei ani de dile in-
chisóre aspra!!

Intocmai este si cu procesulu de
pressa alu Albinei, respective in contra
dlui advocatu *Gruia Liuba*, procesu de-
cisu astadi naintea juratiloru. Numai
consciintiele domniloru jurati si a jude-
catoriloru vor scé dá séma naintea lui
Ddieu si a móraiei publice, cum intre
imprejuráriele subversanti, putura — cei
d'antai a aduce verdictulu „*vinovatu*,”
si cei de a dóu'a a dictá o pedépsa de
15 luni, si o glóba pentru „*Albina*“ de
500 fl. pre langa spesele procesului!

Este invederatu, cá — suntemu in
septemana patimeloru.

Despre aperature, atátu prin acusa-
tulu, câtu si prin renumitulu patriotu
slavu si advocatu *Dr. Mudron*, este
pana si la contrari numai o vóce, aceea
— cá nu potea sè fie mai escelinte. Publi-
culu, fórté numerosu, audindu aperaturea,
parte mare credea si spunea, cá are sè
urme séu achitarea, séu o pedépsa de
câte-va luni.

Ei bine; fi-va in stare védi'a justi-
tiei nóstre a ferí pre guvernude greu'a
suspiciune, cá — *vrè sè incerce cu tero-*
rismulu?

Cei mai buni si mai plecati stáriei
de astadi a lucruriloru, nu potú tiené
acést'a judecata, de cátu de o isbanda
eclatante, in contra romaniloru — pen-
tru achitáriele de mai de unadi a redac-
toriloru magiari din *Cassovia* si din
Posionu.

Apoi — a mai intrevenitu si restrin-
gerea dreptulu de aperature; din care
causa s'a insinuatu plansóre de nulitate
— la curtea de casatiune. —

Noi, ori câtu ne dóre, ori câtu sen-
timu, — mácar de nu ni s'ar spune lim-
pede din tóte partile, cumca propria-
mente in noi, in „*Albina*“ si in *Babesiú*,
au vrutu sè isbéscá draconicele judecáti,
— noi din anima am poffí, ca gover-
niulu sè fie scutitu de acea grea suspitiune
si — se n'tielege, cu atátu mai multu, de
insasi amagirea, d'a incercá intr'a devéru
cu *terrorismulu justitiei!*

Noi — in butulu taturoru persecu-
tiuniloru si cupliteloru vatemári ce ni
s'au facutu, am fost pururia sinceri facia
de domni; li-am facutu multu neqasu
prin opostiunea nóstra, dar — am fost
sinceri catra ei, casi catra nisce frati re-
laciati: facia de *terrorismu* — noi nu mai

poemu avé detorint'a nici de iubire,
nici de credintia, nici de sinceritate.

Sub impresiunea de astadi — *atát'a*,
si nemicu mai multu. —

Fiindu cá poimane cu greu vom fi
in stare a scóte fói'a, deci prevenim a
pre onoratulu publicu alu nostru, cum-
ca dlu *Dr. Aless. Mocioni* in siedintia
de sambata si-va depune mandatulu de
deputatu la Diet'a ungrúsca. Caus'a am
indegetat'o de multu. Nrulu celu mai de
aprópe alu Albinei va aduce scrisorile
domniei sale catra alegatorii sei si catra
domni ce prin adrese lu-rogara sè nu se
retraga. —

Babesiú, alesu fiindu prin ingagia-
mente bilaterali, va aduná la unu timpu
potrivitu pre alegatorii sei, pentru de a
li cástigá consentiulu in privint'a tienu-
tei sale. —

Mai multi dd. ni tramisera pré in-
teresanti articli, sunatori la adres'a si-
nódeloru eparchiali, cari in sa ni sosira
pré tardiu, pentru de a-ii poté publicá la
timpu. —

Budapesta, in 2/14 aprile 1874.

Ni stá pe mésa, naintea ochiloru, repor-
tulu stenograficu despre lupt'a parlamentaria
de vineri si sambata in cas'a de susu a Cislai-
taniei, precum si unu reportu detaiatu de
ieri, asupra legiloru confesionali; am cetitu
aceste reporturi cu mare atentiune si suntemu
preocupati de impresiunea ce fecera asupra
nóstra. In acést'a preocupatiune a nóstra —
ni plángé anim'a, cá — nici timpulu, nici
spaciulu nu ni permite, a pune acestu repu-
tu completu, din cuventu in cuventu tradusu, sub
ochii publiculu nostru.

Câte, si ce multu insemnetórie lucruri
ar poté sè invetie onorabilulu publicu romanu
din cuvintele *primiloru fruntasi din tóte cele*
mai nalte sfere si clase ale vietiei publice!

Ar invetiá mai antai de tóte a cunóscé
marea diferenti ce este, intre cugetele, chiar si
modulu cugetáriei si sentiroi, intre scopurile si
tendintiele celoru de susu — facia de cei de
diosu!

Si la urma, toti cei ce ar cunóscé si pe-
trunde aceste bine, de o data ca printr'unu
farmecu s'ar convinge, cátu de sinceru si ge-
nuinu am desemnatu noi din capulu loculu
— *natur'a, essint'a adevérata a luptei de facia*
si din trecutu — intre bisericá si intre statu. —

Au vorbitu vineri urmatorii, contra le-
gii: cardinalulu *Rauscher*, cardinalulu *Tar-*
noczy, cardinalulu-principe *Schwarzenberg*,
principii archiepiscopii *Gasser* si *Wiery*;
pentru lege: cavalerii *Tschabuschnigg*, *Arneth*,
Neumann si *Höffler*; cesti trei din urma fosti
professori la Univorsitate.

Sambata, contra legii: principele-ar-
chiepiscopu *Stepischnegg*, principele *Czarto-*
risky; principele *Windischgrätz* si in fine ca
oratore generalu c. *Leo Thun*; — pentru lege
b. *Hye*, c. *Hartig*, c. Ant. *Auersperg* si in fine
ca orato generalu b. *Lichtenfels*.

Dintre ministri au vorbitu ieri, luni,
duoi: *Stremayr* de la culte, si min. presied.
principele *Auersperg*. Mai adaugendu catra
acéstia pre reportatoriulu maioritáti, cav.
Hassner, si pre celu alu minoritáti c. *Fulken-*
heyn, vom avé tocmai 21 oratori din cea
mai nalta societate — 11 pro, 10 contra legii.

Votarea s'a facutu ieri si rezultatulu a
fost: primirea legii in generalitate cu o ma-
noritate de 34 voturi.

Dintre cei 188 de membri ai inaltei
Caso, au fost de facia si au votatu 120, au ab-
sentatu 68; intre cari cei 14 archiduci. Adeca
dintre archiduci nice unulu n'a votatu.

Dintre capii bisericoloru cáti au fost de
facia, afara de archiepiscopulu *Bendella*, ceia-
lalti toti au votatu in contra legii.

Memorabilu mai este, cá precandu intre
membrii maioritátei se afla tóte clasele sta-
tulu reprezentate, cei 43 ai maioritáti —
toti sunt: *cardinali*, principii archiepiscopi-ai
episcopi, principii si conti. Nici unulu nici má-
car dintre baroni! —

Din cuvintáriele cele 21, amintimú, chiar
numai ca de gustatu, unele pasagia pré carac-
teristice si — o *episoda*.

Cardinalulu-principe *Schwarzenberg*, a
intonatu absurdulu si degradatorulu preten-
siuneii ce se face clerulu, ca elu intre tóte
imprejuráriele sè tiena cu stepanirea lumésca.
Prin acést'a nemicu mai pucinu se cere, de,
cátu ca cleru sè se faca unéla órba a fia-
cáru, carele in ori-ce modu s'ar urcá la potere.
„*Au nu pricepe guvernulu, cá prin urmare*
clerulu se degradédia si demoralisédia?“ —
asiá eschiamá oratorele. Elu respinge acé-
sta insinuatiune nedémna de servitorii alta-
riulu! Libertatea bisericéi pretinde: *a se*
dá Imperatulu cea ce este a Imperatulu si lui
Ddieu, ce este a lui Ddieu; dar — biseric'a
insasi sè aibe voia libera d'a judecá, cátu si
pana unde se estinde cea-ce compete lui
Ddieu! —

Din partea episcopatulu de repetite ori
se intoná, cá votarea acestoru legi confesio-
nali, este *deschiderea de reabelu intre statu si*
bisericá; ba unulu dintre santii parinti strigá:
„*Alea facta est; Éta, noi incepemú lupt'a!*“

B. *Lichtenfels* — intr'áltele a intonatu
cum — secle intregé episcopii s'au certatu si
chiaru bátutu intre sine, in bisericá si pona
si pe strate, versandu sange pentru diferin-
tiele de opinijni; secle intregé s'a desavuatú
si condamnatu invetiaturele si faptele si
tendintiele suprematece ale papiloru, si con-
cilia au pronuniatu cumca ele stau de asu-
pra pontificiloru: si astadi — biseric'a ca-
tolica vrè ca pap'a sè fie infalibilu! Ce absurd-
itate!!

Nu mai intr'un'a episcopatulu pururia a
fost contielesu, unitu, solidariu, *intru a trage*
la sine poterea lumésca, cea-ce mereu i-a si
succesu.

Dar in fine se deschisera ochii stepanirei
lumesci; ea si-conoscú nebul'a si — incepú
lupt'a pentru eschiderea din statu a poterii
lumesci si resp. politice a bisericéi si supune-
rea capiloru bisericéi la legile statulu. —

Cestiunea: *cari sunt relatiunile interne,*
si cari externe ale bisericéi, b. *Lichtenfels* o es-
plica astfelu:

„*Tóte câte, medilocitu séu nemedilocitu,*
atingu interesele statulu, sunt externe; ér in-
terne numai cele ce de felu nu privescu aface-
rile statulu.“ . . . . .

Tocmai candu coplesitulu de betranetie
oratore explicá, cum — *libertatea pretinsa de*
episcopatu pentru bisericá, se identifica cu dom-
n'a acéstia peste masele poporulu, — tocma
atunci lu-cuprinse o ametiela si densulu-cu
cuvintele: „*Iertati-mi, cá — infirmitatea nu-mi*
permite a continuá“ — cadiú lesinatú in scaunulu
seu; de unde fá dusu de bratiu in salonulu
celu mai de própe, ér de acolo dupa câte-va
minute, venindu-si in ori, elu insusi se urcá in
trasurasi si se transpuse a casa; ér presiedin-
tele dechiara de inchiata desbateréa generale
si redicá siedintia. —

Din siedintia de luni atingemu discúr-
sulu ministrulu presiedinte, cu apelarea sa
la „*credint'a si amórea poporalaru Austria*
catra Imperatulu, care credintia si amóre este
legatur'a, este bas'a si garant'a cea mai poterica
a essistintiei Monarchie.“ Si eci dicemu:

Da, asiá e; dlu principe *Auersperg* are
dreptate; — in sa trebuiá sè mai adauge, déca
i se potea dupa consciintia onorabile, cumca
si guverniale MSale *implinescu, cele ce se cu-*
vinu popóraloru — pentru acea credintia si
amóre, si guverniale corespundu detorin-
tiei loru.

Amorea și credința popoarelor către MSA — nu este orba, ci este o parte naturală a contractului social; cealaltă parte este, ca și ocrotitorii statului, din alor parte, să așeze amora și îngrijirea parintăască pentru popor. Altfel naturalminte amorea și credința popoarelor, legatură, basă, garanția statului trebuie să slăbească și succesivminte să se și curme chiar, și — derimatorii, ruinatorii Monarhiei și ai Tronului vor fi — *guverniale cele nebrebnice*, domniile cei fora de minte și fora de amora și credință! —

Dupa votarea legii în general, întregu episcopatului și amicii sei clericali au parasitu Casa; și adunarea continuandu în data și debateră speciale pe articli, în scurtu timpu a votatu legea întrăga, și totu de o data și proiectulu pentru punerea în lucrare a legii. Biscrică este deci regulată — pe hârtia. —

Budapesta, în 3/15 aprilie 1874

Opintirile contrarilor nostri de la potere — nu numai că nu slăbesc, ma încă se încărdă totu mai multu.

Invădatu ni este atât'a, că — ei la opozițiunea, la resistința noastră în contra planurilor lor — nu s'au așteptatu, și că tîenut'a noastră li-a devenitu nesuferibilă, în contra cărei deci — tôte medilôcele le tîenu de iertate.

Un'a dintre trasurile caracteristice ale acestor generosi domni magiari — este, precum de atâtea ori am amintitu, că facia de aspirațiunile noastre cele mai legitime: aspirațiunile de susținere, cultura și dezvoltare nationale, — nu numai tôte nuantiile lor, chiar și cele ce de altmîntre se combatu între sine ne'ncetatu, — tîenu mortisiu la oalta, ci și în acêsta luptă a loru în contra noastră, tocmai pre liberalii și democrații loru, îi punu înainte, pre acei-a, alu cărora principiu și detorința ar fi a ne sprigină.

Am atinsu de mai multe ori și și mai de unădi, de onorabilulu „Hon“, ale cărui atacuri în contra noastră sunt lipsite de ori ce consideratiune, unde mintiun'a, falsificarea de cuvinte și de concepte, denunțierea cea mai ordinară se cocolosescu un'a peste alt'a, în celu mai efrontu modu.

Am amintitu și de celu mai nou fabricatu alu acestor magiari liberali, în „Hon“, nrulu de sêra din 3 aprilie, și am promis că ocașionalminte vom atinge acestu mandru lucru mai de aprôpe. Asta data o facem chiar pentru d'a constatã o sistemă frumôsa de atacu a domnilor magiari.

Acelu articlu se intitulă: „*Babesiu și foia sa*“, și în cuprinsulu acelu-a efrontari'a merge pana a dice dreptu și limpede, cumca *Babesiu* (în articlulu citatu din nr. 18.) o pronunția pre facia, „*ca monarhia austromagiara n'are îndreptățirea d'a potê essiste!*“ — Din acêsta falsă premisă argumentă apoi și mai falsu astfelu: „*Babesiu deci tenega monarhiei îndreptățirea d'a potê essiste; asiã dara elu vrê s'o spargă, și — aci este cugetulu reu, de a comite crim'a în contra constituiției; numai fapt'a lipsese, dar crim'a intenziunii*“

essiste!“ — (Onorabili cetitori știu, că — nu e tocmai asiã.)

Cu tôte acestea — dice, că ar fi pecu a mari nimbulu lui *Babesiu* prin procesulu în presă; „*căci — asiã se vede, că motivulu crîntivității lui Babesiu nu este folosulu seu, ci lu lucră, ca să bata la ochi.*“

„*Facia de atare omu mai bine este — desconsiderarea și observarea lui cu atenție.*“ Acêst'a o recomandă ministrulu de intăe și și Romanilor!

Ati auditu, Romani din patru anghiri!

„*Desconsiderare*“, dar — „*cu tôte atențiunea!*“

Insa mintiun'a și chiar infam'a esdă culme — acolo, unde scrie, că *Babesiu* idatifica pre *guvernulu magiaru cu natiunea*, și ne'ncetatu injura în celu mai profanu mdu pre *întrăga natiunea magiara*. Repetimu, că acêsta insinuațiune este o infamă, și — tãdinti'a nu potê fi alt'a, decãtu a sumutiã ir-tregu poporulu magiaru în contra lui *Babesiu*; este o tendința fora inimă și fora sufletu. —

Dupa acêstea apoi „*Hon*“ vine a spune, cum *Babesiu* pre toti îi-a atacatu și vatematu și instrainatu; p'ar că audim vorbindu pre „*Concordia*“ și pre „*Patria*“; de unde nici aceea nu lipsese, că — dejã partea cea mai mare a Romanilor este satulă de escesele lui *Babesiu*.

În fine — în numele patriei magiare se face apelu la generôsa familia de Mocioni, a nume la „*genialulu Alessandro Mocioni*“, de spre cari cei de la „*Hon*“ sunt convinsi, că — nu se sentu bine, nu li place camaraderi'a cu *Babesiu*, — și *retraga subvențiunea și cautiunea de la „Albina*“, și as feliu să mantuescă tier'a de acêsta pacoste rea!

De aci dintr' acêste câte-va cuvinte, și din stupid'a pretensiune, că acestu articlu ar fi scrișu de „*mai multi romani*“ „din tîenutulu Brasiovului“, se vede mai vertosu miserabilulu scopu alu articlulu! Și decã vom mai spune, că — de buna sêma fabricatoriã acelu articlu, temendu-se, nu cumva acela să in conjure atențiunea domnilor Mocionesci, s'au pusu și în epistole anonime l'au tramis pe la persône, ce stau aprôpe de famili'a Mocionescilor, etc. etc. — apoi credem, că fie-cine se va convinge despre aceea, că — ce rep îi dore pre domni magiari armoni'a între *Babesiu și Mocionesci*.

Dar tendința d'a despărți pre *Mocionesci* de *Babesiu*, nu este nouă; ea de diece ani se observa constantminte, numai cătu în unele periode de timpu cu stăruința mai multă și cu medilôce mai puein scrupulose; în timpulu presente însă ea a devenitu nerăsinată, mai alesu candu vorbește prin gur'a sêu condeiulu, sêu în numele unor romani!

Ce invetiãmu însă din acêsta aparițiune?

De securu aceea, că armoni'a între *Babesiu și Mocionesci*, dore de môrte — atâtu pre contrarii Romanilor, cătu și pre toti ce alabi de angeru fii ai poporulu romanu. O invetiatura, ce totu de o data este — *incuragiare pentru noi*. Multiãmimu deci domnilor pentru invetiatura! —

Paralelu cu atins'a tendința, și de seuru spre acelasi scopu — au pornitu d'unu timpu atacurile atâtu de nedrepte și chiar infame — în contra *Mocionescilor* prin unele foi ale nostre si straine, și sub form'a de planșori chiar din partea romanilor.

Cetitorii nostri si-aducu, credem, a minte de brutalele mintiuni, ce se respandira de eurendu prin „*Osten*“ din Viena și apoi se explicara cătu să potê de reu în unele foi romane. În daru a fost documentate și autenticele respunsuri și refrangeri ce s'au publicatu în contra acelor, căci — ele nu încetara!

Este chiar admirabile cutesanți'a cu carea d. e. în acelasi timp, candu Ep tropi'a fondurilor nostre din Aradu publică oficioșu, (a se vedê în nrulu precedentu, 25 alu foi nostre,) cumca dlu *Ant. Mocioni* a solvit 85,654 fl. 88 cr. v. a. capitalu și interese în fondurile nostre, „*Osten*“, în nrulu seu totu de domnea trecuta, într'o corespondința orig. din Aradu, intitulată „*detoriile familiei Mocioniane*“, scrie alarmandu lumea, cumca „*Mocionescii n'au platitu nici din capitalu, nici din interesele de restanti, nici unu crucieru*“, și — dupa multe alte prostii eschiamă: „*Este într'adeveru tristu a vedê cum se lasă sute de mii din fondulu religiunariu — fora procente în manele unui speculante, precandु seraculu poporulu infricosiatu este suptu de usurari!*“

Êta; aci Mocionesci, printr'o mintiuna dintre cele mai infame — se denunția de speculanti, de mançatori ai baniloru nationali, precandă mai susu se „*agraiescu*“ ca generosi și geniali! Și un'a și alt'a totu sub masc'a de Romani!

Fondurile nostre, cu detoriile Mocioniane, sunt precum se știa, de unu anu și 5 luni în posesiunea noastră; de atunci Mocionescii au respunsu din capitalu și camete aprôpe 100,000 de florini, și cu tôte acêstea se aflara ômeni, cari avura fruntea, d'a denunția era și era publiculu celui mare, alu nostru și strainu, că — manca banii biserice și n'au platitu nici unu crucieru!

Ce potê să fie, orê acêsta infamă isbire în cea mai susceptibilă cordă a animei domnilor Mocionesci?

De securu — numai un'a: *a-ii instraind de patru natiuni*, a îi face să credă, că — acestu popor de romani și cu întielegința sa, este celu mai infam și nemulțiamitoriu sub sôre, care nu merita ca o familia veduța și ilustra — să apartienă la ea!

Am disu mai susu și repetimu, că — durere, acêsta miserabilă tendința — ici-coliã află spriginire și în sinulu nostru, adecã din partea acelor degenerati fii ai natiunii nostre, căruru nu li place influința morale ce o essercita Mocionesci asupra afaceriloru nostre, ci preferă a fi ei protegiati de cei de la potere — întru faradelegile lor!

De altmîntre noi supunem aparițiunile amintite — liberei judecãți a publiculu nostru: iese-le la conșcintința, cugete-le bine și — tîena-le la minte! —

Budapesta, în 1/13 aprilie 1874.

„*Celu d'antaiu adeveratu cuvintu despre finantiile Ungariei.*“ De o septemana și mai multu, asiã se vestese, că — noulu min. de finantie Colom. *Ghiczu*, diu'a-nôptea lucră la unu „*exposé*“, o aretare detaiată despre adeverat'a stare a finantiilor nostre — spre scopulu deplinei informări a Dietei, — și — ômenii cari cunosc pre *Ghiczu* și intenziunea lui, vestecău pretotindința, că — are să fie *celu d'antaiu adeveratu cuvintu despre finantiile Ungariei!*

Tare ne mirãmu, și — am potê dice, că ne și indoim. Cãci este fôrte greu a crede, că ar mai fi posibilu o alta descoperire și constatare a adeverulu, dupa descoperirile și constatãrile, ce le a facutu decurendu din *Horn*, și prin cari pana la unu crucieru a calcolatu în drept'a și în stang'a venitele și tîebuintiele tierci și a aretatu cumplit'a miseria, de care patimesce tier'a în consecința ôrbă și absurdei politice magiare de 7 ani încôci.

Apoi, datele folosite de dlu *Horn*, nimă n'a cutesatu a le trage la îndoiețã, ba — pre materialulu autenticu, ce regimulu pusese la dispusetiunea comisiunei de 21, acele date nou se adeverira.

Decã deci ar fi ca dlu *Ghiczu* să facă descoperiri nôue, elu despre carele se știa, și este de credința, cumca în situațiunea nostre finantiile desperate — n'ar fi de asemănãră chiar nemie'a, ci — pentru de a vindeca nrulu, tôte defeptele și gresielele ar trebui dat pe facia în tôte goletatea lor, — decã ar asiã, apoi de buna sêma dlu ministru va trebui să șa la lumina cu — *secrete de stat* firesce secrete în sume sêu cifre!

Reportorii foiloru germane vreu a scrie „*primulu cuvintu adeveratu*“ alu dlui *Ghiczu* — numai facia de descoperile oficiale și pana acuma, și mai de aprôpe facia de laboratul subcomisiunei de 9; însă dupa acêsta ar fi prê pucinu și — n'ar fi chiar *nemie'a nou*. Deci — este prê firescu lucră, și impartasim și noi interesulu, cu carele lumă politica astôpta reportulu noului d. ministru de finantie, lu-astêptã ca o nouă desamașă a lumii despre politica și economi'a domnilor magiari de la potere.

Budapesta, în 11 aprilie n. 1874

Din Cetatea de-pêtrași resp. din 8 și 9, cuta-mare, foile domnilor ni aducă știa, că alegerea de deputatu în cerculu dlui *Bartal*, demisionatu pentru intrarea în ministriu, s'a pus pe 24 a lunei curinti, și că acelu în unanimitate s'a candidat uer dlu *Bartal*. Să se dica, nouă, eclatante probă, că Romani sunt buni, fôrte buni, pentru d'a redință portă pe umeri lor, în cărc'a lor pe străni, ce de secle îi-au încălecatu.

Astfelu sunt poporale devenite o dăselave!

Notãmă acêst'a simplu numai, ca să ni se impute, că — facia de unu ministru tacutu, și tacendu am consantitu la alegere lui în unanimitate. —

FOISIÓRA.

Memorandulu

Romaniloru brasioveni de la biserica Santei Treimi, adresatu catra on. Casa reprezentativa a Dietei Ungariei, la an. 1871, în caus'a loru de controversă cu pretinsii Greci de acolo.

(Continuare. A se vedê nrîi 21, 22, 23.)

Din cuvintele citate, precum și din întregu operatulu comisiunei se vede în modu destulu de clar și respicatu — vointi'a fondatoriloru facia de limb'a română, asiã încãtu nu mai este lipsă de nici unu comentariu. Operatulu întregu alu acêstei comisiuni s'a substernutu apoi pre langa o comitiva — Guvernulu tierci.

În acêst'a comitiva, precum și în opiniunea sa de datulu 24 maiu 1789, comisiunea dechiară, că — dupa observãrile facute, s'a convinsu, cumca cêrt'a nu provine de aiurea decãtu numai din *post'a de superioritate* și de cêrtã pentru rangu între companisti și cetatiani, și că dupa fasiunile luate acêsta biserica s'a redicatu pentru toti credintiosii gr. or. din care causa nu ar fi cu cale să se concedă,

spre daun'a comunitãții bisericesci, nimenui nici o alta prerogativă, afara de dreptulu de patronatu. Spre scopulu acêst'a ar fi, mai de parte, a se avisã episcopulu gr. orientale, ca să stabilésca facia de acêsta biserica o regulă în privința limbii și a tîenerii serviciulu divin, pre bas'a cărei să nu se tîena serviciulu divin de o data și în limb'a română și în cea grecescă, ci perondandu-se; și în fine să se concrêda totu episcopulu și deslegarea cestiunei preotulu.

Pre bas'a operatulu și opiniunei acêstei comisiuni, guvernulu tierci emise, dupa môrtea episcopulu *Nikiticiu*, catra episcopulu *Adamovicu* o ordinațiune cu datulu 27 iuniu 1789, sub nr. 5046, în carea însuși acela dechiară, că biserica de sub întrebare s'a redicatu pentru toti credintiosii de legea gr. orientale, și că tôte neplacerile și desordinea, ce s'au ivitu în acêsta biserica, nu au provenitu de aiurie, decãtu numai din o luptă dupa superioritate, la carea membrii companiei grecesci nu au nici unu dreptu. Pre langa acêst'a s'a mai demandatu prin amentiu ordinațiune catra episcopulu *Adamovicu*, ca să se cassede cu totulu capel'a companiei grecesci, și pre pãrti să le induplece, sêu să alêgă de parochu la acêsta biserica pre unu barbatu, carele să cunôsca

pe langa limb'a română și cea grecescă, sêu apoi că pre langa preotulu romanu să se mai pună și unu cooperatoru grecu. În totu casulu însă, decã va fi să se alêgă doi preoti să se stabilésca și rangulu lor — din capulu loculu, pentru evitarea de cêrtă și neplaceri.

Pentru esecutarea acêstei ordinațiuni guberniali veni la Brasiovu episcopulu *Adamovicu* însuși, unde în legatură cu doi membri ai consistoriulu și cu doi membri ai magistratulu cetatianescu pre bas'a ordinațiuni guvernulu tierci — cassă capel'a companiei grecesci, și prin asiã-numitele ordinațiuni *Adamoviciane* de datulu 20/9noevmre 1789, aculse aci sub *H.* deslegă cestiunea limbii și a preotulu pre bas'a deplinei paritãti; relativminte la administratiunea averii bisericesci decise însă, ca acêst'a să se concrêda numai cetatianiloru, deora-țe membrii companiei nu au în Brasiovu nici o posesiune și ca atari nu dau nici o garanția pentru implinirea daunelor, ce eventualmente ar potê proveni din administratiunea averii bisericesci.

Dispusetiunile, luate de episcopulu *Adamovicu*, pentru regularea afaceriloru acêstei biserice, s'au substernutu apoi prin guvernulu tierci cancelariei alicice, cu reportulu gubernialu de datulu 21 ianuaru 1799 nr.

29, în care tôte dispusetiunile episcopulu generalu s'au aplacidatu.

Cancelari'a ungurêsca, pre atunci împunată cu cea transilvanêna, prin decretulu de datulu 15 martie 1790 sub nr. 2989 — *incă intid* propunerile guvernulu și dispusetiunile episcopulu — cu acelu adaos, că la redicatu din oficiu a preotulu grecescu *Cristofor Demeter*, să se proceda cu consideratiune cuvenita.

Pre bas'a acêstui decretu alicic, emulgvernulu tierci ordinațiunea sa de datulu aprilie 1790, sub nr. 2606, prin carea comisiunii fura avisati: că *deorace capel'a companiei nu mai esiste, ei au să se tîena de aci înainte de pactulu încheiatu și de dispusetiunile episcopulu gr. orientale*, și serviciulu divin lu-va implini preotulu romanu, de origine din Romania, pentru toti cei de religiunea gr. orientale.

Advocatiu companiei grecesci însă, încetara de a redicã pre la locurile mai în plansori preste plansori în contra episcopulu *Adamovicu*. Ei cereau adecã, ca biserica să capete inscripțiunea de *biserica a companiei grecesci*, și preotulu romanu să se delatara.

Gubernulu tierci respinse acêste planș

Aradu, in aprilie 1874.

Pe la noi obiectulu de discursu cotidianu este cestiunea administratiunei fondurilor comune; totu insulu semte, ca este o cestiune forte grava, ca este vorb'a despre o garantia a vietii nostre autonome, si asiâ totu insulu se interesăia in celu mai mare gradu, că ore cum voru decide sinodele in acesta cauza? Sci-voru individii in maioritate a se redică peste particularismu si a aduce sacrificiulu ce se cere causei comune! Nu va fi deci, cum credu— de prisos chiar in aceste cercustari de interesare generala, a atrage oresa cum atentiu-nea publiculu celui mare peste totu, si a deputatorulu de la ambele sinode specialminte — la nisce neregularitati — se nu diu abuzuri, ce le comitu omenii nostri chiar si facia de institutiunea bisericesci; — cum se foloiescu de obscuritate dispusetiunilor legali, pentru de a poté mană ap'a pe mor'a loru, — si inca tocma in caus'a fondurilor, cea mai delicata, cea mai „nolli me tangere“ dintre tote! Incepemu a baga de seama, — căci — dieu! e forte batatoriu la ochi, — chiar si din protoco-tele luate despre sedintiile epitropiei, — cum partile Aradului nostru, si deschilimitu unele comune, suntu forte favorisate la impartirea imprumuturilor, si — se fimu cu totulu sinceri, — am mai bagatu de seama ca: fisculu epitropiei, chianatu a representă interesele fondurilor facia de parti, — figurădia in modu cam pre batatoriu la ochi — mai multu ca unu eseratoriu de imprumuturi pre sim'a privatiloru din fondurile bisericesci!

Dupa cum pe aici tota lumea scia, mai tote rogarile pentru imprumuturi, se fabrica in Cancelaria sa advocatiale, pe cari apoi dlu advocatu alu partiloru, ca fiscu alu Epitropiei, le-a dusu si — firesce recomandat spre acceptare in sedintiile Epitropiei, ba a si votatu — ca membru — firesce, pentru primirea acelora. Eh, fie! Deca nu e lege espressa, carea se dechiare de necompatibile stare incurcatura de role si atributiuni, — asi poté tacé si eu si a carti si ride numai prin cafenele si pe strade, casi altii; in sa — rogu se se faca in secretu, deca se poté, si — protoco-tele — ce naibei se publica, numai spre scandalizarea celoru scrupulosi, si spre risulu celoru glumeti?! — Sciu bine ca e cam gada litoria sinceritatea mea; indar — acest'a mi-o impune detorinta de onore, — detorinta si ca tra reputatiunea, si ca tra averea nostra bisericesca; — căci omulu cultu — scie, er celu nestricatu — sente ce se cade si ce nu se cade. A dice'mai multe in acestu punctu, credu ca este de prisos. Dar — atâta credu a poté pretinde dela on. Redactiunea a Albinei, — fiindu-ni sinodele chiar la pragu, neconvenientulu se nu remana neatinsu. Căci eu credu, cumca onor. Redactiune — pre cum facia de autoritatea de pressa are responsabilitate legale, asiâ de publicu, are responsabilitate morale. —

Neconvenientulu s'ar poté evita usioru sau prin statutu, seu printr'unu decisu de incompatibilitate; dar eu marturisescu, că

totu asi avé temeri, căci Regulamentulu ar fi Regulamentu, fora ca se reguledie adeca ceva. De exemplu: decisu de incompatibilitate din 1870 existe cum se cade, si totusi — vedemu pre unu profesore alu nostru de teologia profesore si la liceulu magiaru! Esistu 2 decisuri sinodali referitorie la calificatiunea eleviloru din teologia, dar existe si consistoriu, care nu dà o cepa degerata pe decisu-rile sinodului!

Existe statutulu organicu, si existe si unu decisu sinodalu, care ni spune ca in ce limba avemu de a corespunde cu alte autoritati; dar — si in Aradu existe consistoriulu carui-a de multe ori nu — i pasa de atari bagatele, si nu-si scrie coresponditiile in limb'a poporului, care-lu-sustiene, ci in a ace-lui-a care-si batejocu de acestu sustienatoriu.

Va trebui deci se se ingrigesca venerabile sinode de alte oresi-cari garantii, mai vertosu candu este vorb'a de administrarea banisioriloru ce avemu, revindicati prin multe lupte, intr'unu lungu siru de ani, si cari banisiori — mane — poimane au se ni fie unica basa a bisericei nostre!*)

Dieu ar fi tempulu se lasamu o dca daunos'a moda de a ne uită printre degete la faptele fratiloru, cumnatiloru, nepotiloru, socriloru, gineriloru, seu a amiciloru nostri; ci ar trebui se tienemu mai cu rigore la santien'a causei, căci altminte — de nu suntemu dejă, apoi curendu vomu fi de risu cu tda autonom'a nostra bisericesca. —

Spectatore.

Pe malulu stengu alu Oltauu, in 25 martiu v. 1874.

Multu stimata domnule Redactore dela „Albina!“

Avendu in vedere sinodulu archidiecesanu celu mai de apröpe din Sibtiu, vinu a ve rogă se-mi permiteti a Vi enera in modu fidelu, unele casuri de 2—3 ani in cöci, cari sunt bine cunoscute omeniloru de prinjurulu Pre veneratulu Consistoriu, casuri triste, cari ar trebui sterpiti radicalminte, li-ar trebui cautatu unu leacu — cu ori ce pretiu. —

Am auditu cu mare dorere, ca in Sabiu noulu nostru Metropolitu a santitu de preoti 2 clerici in un'a si aceea si comuna, fora concursu. Sciu apoi, ca Consistoriulu din Sibtiu, pre timpulu candu fericitulu si in internu neuitabilu archiepiscopu si metropolitu Andrei, jacea in patulu nepotintieloru, au lipsitu fora procedura formale pe unii protopopi de oficiile loru, punendu administratori in locu-le totu omeni nechiamati, — precum: in tractulu *Trei-scaunloru*, intr'alu *Noerichiuului*, in alu *Palosiului*, si in alu *Turdei-superiore*. Am disu: omeni nechiamati; pentru ca ii sciu lipsiti de cea mai mica calificatiune, de omeni cari n'au invetiatu nici 1—2 clase gimnasiali, cari toti s'au inaintatu de administratori — in modu nelegalu, pen-

*) Pardonu! Credeamu ca o se vedemu o critica a proiectulu de Regulamentu, elaboratu la Temisiora, carele tocmai tote cele atine si inca multe alte neconveniente lea avutu in vedere si a atentitu ale face neposibili! Red.

ru scopuri meschine. De mai alte multe ca-ari, analoge acestora, nu voiescu a mai ice pomenire. — Si apoi bietii clerici si iristi totudeodata, ambla dintr'unu locu intr'altulu *flamandi*, fora pane!! Pentru e se mai studiämu?! — In Sibiu sunt omni de acei-a, cari pana astadi porta câte — 3 oficie: protopopu si profesore, asesoru i parochu, redactoru si asesoru etc. etc. Ieu credeti, ca le facu tote pentru una léfa!

Nu numai subsemnatulu, dar mai multi eneri din tote partile Transilvaniei rogämu pre domni deputati ai Sinodulu archidiecesanu, ca se puna stavila astoru-feliuri de abuzuri in biserica, si se se deslege o data intr'unu felu cestiunea de arondare a protopopiatelor, pentru carea s'au facutu atâtea proiecte fora aici o isprava; căci abuzurile cele mai mari se comitu cu devenirea in vacantia a protopopiatelor, unde se punu in data administratori de categor'a celoru mai susu aretati, fora de a fi cineva intrebatu, si asiâ tractele nostre protopopesci, in cea mai mare parte sunt eludate in dreptulu loru si orbeca in intunerecu cu atari individi fora nici o cultura si sciintia.

Asteptämu deci grabnic'a delaturare a acestoru mari neregularitati in Biserica, intru interesulu clerului si alu poporulu; pentru ca astfeliu regulandu-se si cestiunea arondarei administratoratelor celoru multe in Archidieceasa, se se deschida cale dreptulu poporulu si ocazione individeloru apti pentru d'a competei la atari posturi superioare bisericesci; căci la din contra prin atari administratori pposesci, precum si prin mai multi dintre protopopi, ne facemu numai de risu si batjocura nainte lumii civilizate!

Avemu drepturi frumöse, avemu constitutiune liberale si chiar democrateca; ce e dreptu, in biserica ortodossa resaritena, pe chartia abiä pote se fie mai bine; dar pana acum parte mare pe chartia; pre pucine rezultate imbucurätorie vede poporulu pre acestu campu sacru si frumosu; — căci éta, aretaramu cum ne folosimu de lege, de constitutiune chiar si de canöne!!

Tota sperantia o avemu, ca membrii sinodeloru si a congresselor nostre, vor intreve cu barbatia si vor regulä o data trebile cele atatu de urgenti in Biserica si scola. Căci — se mai spunu si aceea, ca — cu dorere observämu, cum in locu de a se mari prin Sibiu numerulu preotiloru inteligenti, se priimescu la clerica inca si adi individi cu norme, cu 1—2 clase gimnasiali, etc! Apoi se santiescu in câte-o comuna si câte 2 preoti fora lipsa si fora lege. Inca vine timpulu, de in archidieceasa, — casi ore candu sub unu imperatu, vom avé si preoti asiâ numiti „reservisti.“ Dar asiâ nu se progresăia, nu se indröpta si destöpta poporulu; asiâ nu se corespunde spiritulu evangheliei; asiâ se duce la perire! G. C.

Din Giula-germ. 9 aprilie ni se scrie:

„Totu batemu, for' a ni se deschide; totu strigämu si ne väierämu, for'a fi ascultati!“

„Portarea scandalösa a preotulu D. Nica — este juru imprejuru cunoscuta lumii; numai dlu protopopu si ven. Consistoriu se facu a nu sci nemic'a despre — cele multe, ce li s'au aretatu si probatu in acesta privintia.“

„Interesulu unu omu, asiâ se vede, lu-punu de asupra celui mai sacru interesu alu unei comunitati bisericesci, d'asupra moralei publice, de asupra onöroi nostre si liniicei consciintiei nostre.“

„De trei ani — caus'a acest'a si-astöpta desalegarea la consistoriu si rabadarea poporulu este pusa la cea mai grea proba si chiar tortura!“ —

Ei bine; dupa astfeliu de introductiune strigätorie la ceru, mai poté öre se fie de lipsa a publicä noi cinci pagine, desu scrise despre amenunte, — mai vertosu candu lucrulu nu e nou, candu foi'a nostra a mai publicatu alta data destulde in acesta privintia?!

Deci prescurtandu, inserämu aci numai incheiarea carea — pre destulu caracterisăia spiritulu parintelui atacatu de turm'a sa cuventäoria.

Este pre buna si dömna de spiritulu bisericei — dispositiunea competente, ca — scaunele din biserice se se vanda cu pretiuri moderate si cu privintia la vrest'a crestini-loru, pentru ca si betranii cei mai seracuti se póta fi in stare de a-si castigä câte unu locu de adapostu si mangaiere sufletesca in sant'a biserica.

Asiâ s'a urmatu in Giula-germ. si s'a intemplatu de unu scaunu s'a vendutu intr'unu timpu, candu parintele Nica era calatoritu la Aradu — pentru o caus'a nu a oficiulu, ci a slabitünei sale!

Venindu elu a casa s'a pusu se strice vendiarea, ca se turbure pacea si ordinea si — se profite. Mai antaiu a indemnatu pre unulu ca se promita mai multu pentru acelu scaunu, apoi l'a recomandat protopopulu; mai tardiu, certandu-se cu acelu favoritu alu seu, s'a pusu si a scrisu protopopulu *in contra aceluia*; astfeliu dlu protopopu are in aceea-si cauza, de la acelasi parochu, raportu pro si contra si aci, din acest'a casu scandalosu a pruru indignatiunea comuna si s'au redicatu plansorile cele multe, de cari in sa — celoru cu poterea in mana, nici ca la pesa!

Dar ii rogämu, se nu mane pre departe acesta nepasare facia de unu poporu, carele stäruiescu numai la dreptate si morala, fora cari — nu-si poté intiput o biserica santa nici o administratiune legala.

Venerabile Consistoriu! Venimu a mai rogä si pre acesta cale se ni se decida caus'a o data, ca se nu remanemu batjocur'a neamuriloru straine de prin prejuru; căci — la unu Ddieu! spunemu, rusinea nostra, este rusinea superioritati nostre!! —

Unulu din poporu in numele poporulu!

Din Bucoovina,

ni se scrie „despre starea bisericaloru si a clerulu“ de acolo — o multime, din cari estragemu urmätoarele:

Intreprindendu eu o scurta calatoria de

prin ordinatiunile sale din 17—1790 sub nr. 664 si 15 februarie 1791, nr. 513, si companistii fusera indreptati la ordine.

Biserica capetä apoi pre bas'a unu decretu alicu de datulu 7 ianuaru 1792, nr. 14, inscriptiunea coresponditöria caracterulu ei confesionalu, despre carea amu amentitu si noi in partea prima a acestui tractatu de:

„Templum sacro-sanctae trinitatis sacris sacrosanctum graeci ritus orientalis dicatum!“ Astfeliu se complană cert'a oscata in acesta biserica, decidiendu-se lucrulu de autoritati politice si bisericesci totu in unulu acelasu sensu, dupa adeverat'a stare a lucrulu. —

Din acesta fasa a procesulu urmădia sedisputaveru urmätoarele:

1. Că membrii companiei si-au parasitu in anulu 1788 capel'a loru, si asiâ dara prin acest'a au incetatu si tote privilegiale impreunate cu acest'a capela; si inca cu atatu mai multu, cu cātu acest'a capela a fost cassata si in modu oficialu.

2. Că membrii companiei grecesci au put primiti de buna-voia de catra cetatiani romani si greci in biserica loru, si inca pre bas'a unei depline paritati, incätu privese-

administratiunea, limb'a si cestiunea preotulu; fara a li se fi concesu in vre-o privintia cea mai mica prerogativa.

3. Că prin primirea membriloru companiei in comunitatea bisericei celei noue, nu s'a alteratu nici intr'unu modu caracterulu ei puru confesionalu, datu de fundatoru, si că prin urmare drepturile Romaniloru facia de biserica nu s'au modificatu prin acest'a nici intr'unu modu; si inca cu atatu mai pucinu, cu cātu prin trecerea companistiloru la biserica cea noua, nu au trecut, ba nici nu au potutu se tröca si privilegiale, de cari se bucurä vechi'a capela a companiei. Nu este dara vorb'a aici de o biserica nationala eschisiva a companiei grecesci, facia de carea companistii greci ar fi avutu deosebite privilegia; ci este curatu numai de o biserica edificata pentru toti credintiosii de aceea lege.

4. Că membrii companiei grecesci, desi au fost primiti in biserica pre bas'a unei egale indreptatiri, totu nu au fost multumiti; ci s'au incordatu din tote poterile a face din biserica cea cu caracteru universalu, o biserica nationala, propria numai companiei grecesci si a scote dintr'ins'a limb'a marei maioritati a cetatianiloru, limb'a romana.

5. Că fac'a de tote acestea, companistii

greci nu au potutu aduce altu motivu, decätu acel'a că, numai ei au fost indreptatiti a posedä biserica gr. or. in cetate, si că prin urmare biserica cea noua s'a edificatu de catra cetatieni in detrimentulu companiei; din care motivu dara sustienura, ca acesta biserica este a se privi ca o apertinentia a capelei companiei, pretindendu a se transpune in proprietatea aceleia.

6. Că cetatiani romani si greci, cari vinu inainte in documente sub numirea de: „cives graeci“, si anume fundatorii ascultati de comisiune, au aperatu cu mare zelu caracterulu confesionalu universalu alu biserice si limb'a romana (contra carei mai vertosu se revoltasera companistii) — sustienendu din tote poterile, ca acesta biserica s'a redicatu pentru toti credintiosii de legea greco-orientale, si că prin urmare in modulu acest'a se dovedese din nou impregiurarea amentita si mai susu cumca expresiunea de — „cives graeci“, nu semnifica nationalitate grecesca, ci numai confesiunea gr. orientale, intielegendu-se sub acea expresiune se cetatienii romani de acesta religiune.

7. In urm'a celoru dise, nu mai incape acum nici o indoiela, ca prin cercetarea comisiunei, conduse de contele Ioanu Nemes,

s'a constatatu oficiosu, ca tote asertiunile si tote pretensiunile companistiloru greci, sunt false si fara nici o basa, si s'a doveditu ca acest'a biserica, asupra careia companistii se incercara a-si vindică dreptulu de proprietate eschisiva, s'a redicatu pentru toti cei de legea gr. orientale, fora diferentia de nationalitate; si că preotulu romanu si limbei romane, conformu atatu impregiurării, că Romanii formau mare maioritate, cātu si amesuratu vointiei pitloru fundatori, li competu intru tote drepturi egale, intocma ca si preotulu grecescu si limbei grece.

8. Că in fine acesta complanare si decideri s'a efectuitu de catra autoritati politice mai nalte, in deplina consonantia cu autoritatea bisericesca, si ca ea s'a intemplatu in urm'a unei cercetari urmate curendu dupa edificarea biserice, pana candu tote actele relative la deus'a erau prospete in memori'a fiacaru si pana candu insisi pii fundatori erau in vietia si ca atari precum s'a si intemplatu, potura fi ascultati de catra comisiunea cercetätoria.

Momente destulu de insemnate acestea, pentru ca se se póta privi acesta decideri a certe de definitiva

(Va urmä.)

curendu de la Suciava pana la polele Carpatiloru, spre vizitarea unui concetarianu si pre-stim. amic, nu departe de densulu langa drumulu tiei, tergusiorulu cu nume romanescu *Gurahumora*, acârui valcea se scurge in riulu *Moldavia*, se vede o casa inalta cu turnu, cu oraria si cu cruce superba, unde intrandu in intru, cu sperantia ca in tergulu cu nume romanu voi intra in *biserica romana orientala*, intielce-sei din contra, ca sum intr'un'a occidentala, departe de legea mea, de datenele strabuniloru mei, si de glasulu mamei mele!

Am esitu afara superatu, si — vediu alta biserică, cu doue turnuri pompôse; acést'a eră indreptata cătra resaritu si credeamu, că — acolo va sè affu mangaierea dorita, in sa si acolo — audindu cantare armenesca, mie ne intielésa, cunoscu, ca sum totu la straini!

Apucandu pe alta strada, curendu vediu o alta cladire marétia, de asemene indreptata cătra resaritu, cu ferestri nalte; aci nu potui intră, căci eră incuiata; deci am intrebatu pe unu ovreu, că — ce cladire noua ar fi acést'a? — „Sinagog'a noastră!” mi-a respuns.

„Dar — vre-o Biserica romanésca — nu se afla aci?” — „Ba da, in dosulu bisericeii cei armenesca.” — Me dusei acolo, si fiindu tocmai duminic'a lasatulu de brandia, observai poporu in acea parte; in sa durere! ce vadiura ochii mei acolo?! una cladire de lemne, dejă putreda si scobita de ciocanitori, (pasire cu ciocu puternicu si lungu,) cumpenita spre mediulu noptii, avendu numai prin clopotniia cevasi asemenare de biserică; — pe afara steteau barbati, femei si copii ca la 50, pe cari deci ii intrebai: „Cum de stau pe afara!” —

„D'apoi că ne tememu a intră in Biserica, pentru ventulu colu mare, ce usioru ni ar imburdă peste capu vechi'a claditura.” Eu, cu frica si cu cutemuru dupa dis'a psalmistulu Davidu, ca sè me potu rogă creatorulu atôte, — intrai in laintru, unde altmintrelia, si anume dupa dorintia mea, aflai rug'a si cantarea, si asiă m'am asediatu intr'o strana, fiindu biseric'a mai desiérta; aci pana la unu timpu am statu cu pietate adunca, uitandu totalminte valurile lunei celei desierte, candu de o data sentu, că — me atinge unu ventu subire cu tota asprimea gerulu din afara, in cătu trebui sè esur'si eu in data afara din casa a Domnulu, căci prin crepaturele parutiloru de lemnu se vede ca prin sticla, cu acea deosebire, că prin sticle nu strabate ventulu cu recela. Pricepui astfel că — de ce stă poporul pe afara!

La intrebarea mea: cum de nu se inchide acést'a biserică, nefindu ea nice potrivita pentru atâti-a parochieni, dar mai alesu pentru periculu ce amenintia la o fortuna mare ca astadi, — si cum de nu se eladeste alta biserică noua — aci intr'unu tergu, unde nu e lipsa nice de materialu, nice de mesericesi? Dóra numai Romanii cei cu fondulu religionariu celu bogatu si pe langa acést'a mosnenii, nu potu avé biserică si scóla cum se cade, ci au remasu sermanii de risulu straiuniloru venetici?! Tristu lucru pentru romani, pentru succesorii marelui Imperatu Traianu! —

Parochulu localu mi-respunde filosofice că: *crestinii din vechime nu aveau nice astfelu de biserică, ci se adunau prin codri si pustie, prin crepaturi de munti si de pamentu, ca si animalile salbatice!* De zidire noua nu potui fi nici vorb'a, căci parochieni sunt fórtse sermani si asupriti de streini, mai alesu de ovrei, din care cauza dara nu sunt in stare sè adune medilócele necesari! —

Am avutu destulu! Fiindu in sa că unii preoti credu astfelu, este bine, ca sè cunosca si altii ideiele lor, ale acelora de cari se dice, că ii-a lasatu creatorulu de lumina a lumii si de sara a pamentulu.

Eu am observatu dlui, că — nu me pricepu la atari filosofii, căci sum numai unu omu simplu, dupre cum m'a facutu Ddieu; in sa peste 30 ani servindu statulu si cutriand provinciele Austriei, mi se pare a avé in d'aldastea o mai buna esperintia. Lumoa ce tiene la naintare, tiene multu la frumsetia caseloru lui Ddieu. Apoi astadi, multiamita celui de susu, nu mai avemu nice o cauza d'a ne ascunde prin codri si crepaturi pentru rugatiunile nóstre; căci vietuimu intru unu statu crestinescu, carele — tóte ca tóte, dar — nu credu că ar voi sè ni periclitiede sentiulu

religionariu, pietatea catra mam'a biserică nóstre!

Ér ce se atinge de medilóce, ce se recon la cladire unei biserice, apoi fondulu religionariu alu Bucovinoi e destulu de avutu, carele dupa testamentulu fundatoriloru strabuni, si chiar dupa legile tiei e indetoratu sustiené cultulu ortodossu; dar nice filantropii nu lipsese de totu, pre cum se dovedi, candu catedrala Moldaviei din Suciava prin staruti'a mai vertosu a précuriosulu nostru pinte archimandritu, *Darie*, si prin evlavós'a anima a coconei Balosioia din Iassi, cao singura a oferitu 200 galbeni pentru iconestasu, ér dlu Nicolai *Albulu* dela Pétra a ajutatu la acoperirea si renovarea pe din afara, pre cum si alti la altele.

Sè ceremu deci, si sè ceremu ne'ncetatu, si — se va dá; sè batemu si se va deschide. — *Unu corespundinte.*

Prescurtari de corespundintie si de rectificatiuni.

Din *Siomcuta-mare*, cu datulu 8 aprile a. e. ni se scrie — vaierári cu gramad'a pentru essecutiunile cele mai nemilóse, cari ruinédia totalminte pe bietulu poporu, devenitu prin recóltele slabe de anii trecuti — ca vai de elu.

Mai departe, cu privire la insecutiările ce fecera foile de unu timpu incóci, despre infricosiatele arderi de paduri in Croatia, Slavonia si Transilvania, cari arderi sè fie causatu daune de millióne, — ni se repórta, că si in Chioru, anume la *Ariesiu*, *Seersigu*, *Finteusiu* etc. au arsu in timpulu din urma multe frumóse paduri si se dá cu socotél'a, că foculu se va fi nascutu prin negrigitia pastoriloru.

Destulu că prin daunele intemperate sè se fie adusu multa stricare bietulu poporu; de unde dlu corespundinte staruiesce, ca ministerulu si Diet'a sè veda a creá odata legile necesari pentru regularea padurilor; căci altfelu mereu devastandu-se padurile prototindeniá, seract'a poporulu va sè sporésca in locu de a se mai usurá.

Din comun'a *Tierova*, cottulu *Carpasiu*, sub datulu 14 aprile, comitetulu parochialu ni tramite protestu solenu in contra concursulu, publicatu in nrulu 24, pentru parochi'a de acolo, din caus'a că, dlu protopopu nu s'ar fi intielésu defeliu cu comitetulu si comitetulu numai din „Albina” ar fi adatu de deschiderea concursulu.

Luandu noi cunosciinta de acestu protestu, reflectamu pre onorabilulu comitetu parochialu, că — protestulu loru pôte avé locu numai la V. Consistoriu.

Societatea literaria „Petru-Maioru” in BudaPesta.
Multiamita publica.

Pentru bibliotec'a societatii „Petru-Maioru,” incepu din optobre 1873 pana la datulu de facia, au intratu la bibliotecariu urmatóriele cărti, donate din partea mai multoru marinosi domni, anume: 1. „*De deux publications récentes, relatives aux dialectes de l'Italie septentrionale*,” par *Emile Picot*, donata de autorulu; 2. „*Femeile*,” de *Iuliu Pedersani*, traducere de *Iunius*, donata de traductorulu; 3. „*Legile bisaricesci*,” in modu estrativu si splicativu, culesse de *Meletiu Dregheciu*, protopresviterulu *Temisórei*, donata de autorulu; 4. *Opurile complete* a lui *Schiller*, 12 tomuri, donate de dlu *Georgiu Radulescu*, farmacistu si membru alu societatii; 5. *Poesia populara, balade*, culesse de *At. M. Marienescu*; *Die Kunst Schauspieler zu werden*, de *Dr. Rafael Hellbach*, *Poe Edgar érdékesebb novelláiból*, traduse de *Franciscu Hang*, si dictionariu germano-grecu de *Schmidt*, donate de dlu *Teodoru Nedelcu*, medicinistu si membru alu societatii; 6. *Cursu intregu de poesie generala* de *I. Heliade Radulescu*; *Citer'a*, poesia de *D. Stanescu*, cu profatiune, de *I. G. Valentinianu*, si *Despre folosete trase din trandavi a soldatulu* de *C. D. Dimitrescu*, doctoru in medicina, donate de dlu *Petru Popescu*, elevu la scóla comerciala; 7. *Disertatiune istorico-critica si literaria* despre originea romaniloru din Dacia traiana, de *Basilu Maniu*, 3 tomuri, donata de *Adrianu*

Diaconu, tehnicu. Fiindu inavutúra bibliotecii un'a din cele mai ardenti lipse si dorintie a societatii, Comitetulu acesteia esprime cea mai ferbinte multiamita tuturor dloru donatori mai susu amentiti. Asemenea esprime comitetulu multiamita respectuósa onorab. domne *Iuliana Perianu*, care a binevoitu a doná societatii trei *cámásie* si trei *brane nationale* calusieresci; mai departe dloru membrii: *Gavrila Mihali*, *G. Liuba*, *Georgiu Radulescu*, *Dimitrie Mihailescu*, *Ioane Rosiu*, *Iosifu Ciuciu* si *Traianu Blidariu*, cari din zelu propriu, pe langa tass'a de membri au mai facutu oferte banale; benevole cassei societatii.

Budaposta, in aprile 1874.
Pentru comitetu:
Gavrila Mihalyi, jun. mp. presiedinte.
P. Ilesiu, mp. secretariu.

Portrete: Avramu Iancu

S'au mai tramisu spre impártire la prenumeranti si vindere cu câte 20 cr. conformu rogării si avisării din nrulu 23 alu *Albinei*, cătra urmatorii domni:

N. Caba, *B. Giula*; *G. Nediciu*, *Giula-Varsianu*; *T. Pucea*, *Chitihaz*; *M. Coroianu* Baitia in Biharu; *P. Bogdanu*, *Criseioru* in Biharu; *I. Popu* in Cugieriu, Transilv; *N. Negruti*, in Décsiu; *G. Popu* in Poiana-Serata; *I. Munteanu* in Iosasielu; *Vas. Olariu* in Zarandu-Arad; *Glg. Mustetiu* in Ciacova Banatu. —

Espeditiunea urma mereu pentru toti cei ce au cerutu si unde avemu cunoscuti, despre cari suntemu convinsi, că cu placere primescu sarcin'a de a impartii prenumerantiloru si de a vende doritoriloru acestu portretu.

Din pãrtile *Abrudului* si *Campaniloru*, asteptamu sè ni se insinue unulu sèu mai multi dd. cari ar binevoi sè primésca sarcin'a impártirei. *Red.*

Publicatiuni tacsabili.

Concursu.
Pentru vacant'a parochia din *Tierova*, in Protopresbiteratulu Oravitiei, Comitatulu Carasiului, se deschide Concursu pana in 28 aprile a. e. cal. vechiu.
Emolumentele impreunate cu acést'a parochia sunt: Una sesiune de pamentu, birulu si stol'a indatinata dela 105 case.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia, au a substerne recursurile lor, instruate in sensulu statutulu org. si adresate Comitetulu parochialu, catra Domnulu Protopresbiteru *Iacobi Popoviciu*, in Oravitia.
Tierova, in 18 martiu 1874.
2-3 Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlu protopresbiteru tractualu.
Concursu.
Pentru statiunea invetiatorésca la clas's'a I. din Comun'a *Vraniuti*, protopresb. — *Bisericeii-albe*, se eserie prin acést'a Concursu, cu term'nu de 6 septamani, alegerea avendu a fi domineca in 5 maiu a. e. cal. vechiu. —

Emolumentele sunt 300 fl. v. a.; 2 orgii de lemne pentru invetiatoriu; 3 orgii de lemne pentru incaldirea scólei; 1 jugeru de pamentu aratoriu, gradina de legumi si cartiru liberu. —

Doritorii de a ocupá statiunea acést'a, au a-si tramite recursele lor instruate in sensulu statutulu org. bis. adresandu-le Comitetulu parochialu, catra dlu protopresb. *Iosifu Popoviciu* in *Iam*. —

Mai de parte competentii au a se infacisii in Comuna mai nainte de alegere in vre o domineca sèu serbatóre, si cu acea ocasiune a cercetá s. biserică. —
Vraniuti, 21 martiu 1874.
In contielegere cu dlu protopresbiteru tractualu.
2-3 Comitetulu parochialu.

Concursu
Pentru ocuparea parochiei vocante greco-orient. romane din *Agadiciu*, Protopresbiteratulu Oravitiei, comitatulu Carasiului, se deschide concursu pana in 25 aprile a. e. calend. vechiu.
Emolumentele impreunate cu acést'a parochia sunt: una sesiune de pamentu, birulu si stol'a indatenata dela 116 case.

Doritorii de a ocupá acést'a parochia au a-si tramite recursele lor, instruate in sensulu statutulu org. si adresate Comitetulu parochialu, catra dlu protopresbiteru *Iacobi Popoviciu*, in Oravitia.
Agadiciu, in 18 martiu 1874.
2-3 Comitetulu Parochialu.

In contielegere cu dlu protopresbiteru tractualu. —
Concursu.
Pentru vacant'a statiune invetiatorésca dela scóla confesionala din Comun'a *Griovati*, protopresbiteratulu Oravitiei, comitatulu Carasiului, se deschide prin acést'a concursu pana in 25 aprile a. e. calend. vechiu.
Emolumentele cu acestu postu impreunate sunt: 300 fl. v. a.; 10 orgii de lumna din cari se in caldiesce si scóla; 4 1/2 jugeru de pamentu, cartiru liberu si gradina pentru legume.

Doritorii de a ocupá statiunea acést'a, au a-si tramite recursele lor, instruate in sensulu statutulu org. si adresate Comitetulu parochialu, catra dlu protopresbiteru *Iacobi Popoviciu*, in Oravitia.
Griovati, 14 martiu 1874.
2-3 Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlu protopresbiteru tractualu. —
Concursu.
Pentru zidirea bisericeii ort. romane din *Marcovetiu*, cottulu *Timisiului* protteratul *Versietiu*, cu terminulu 24 aprile a. e. st. lulu vechiu, candu se va tiené si licitatiune minuendo, incepu dela pretulu de 600 fl. v. a. Turnulu bisericeii este nou ziditu materialu afara de lemnu are comun'a bisericésca; — otarandu-se ratele de solvire, in data se va incepe licitatiunea. Despre planul cladirei si pretiurile peste totu, (*Uberschlag*) fie care domnu architectu pôte in facia loculu a luá cunosciinta nainte de licitatiune. — domni architecti cari dorescu intreprinderea zidirei, au a se legitimá cu garantii mai nainte de licitatiune.
Marcovetiu, in 25/3 1874.
2-3 Comitetulu parochialu.

In contielegere cu dlu protopresbiteru tractualu. —
Concursu.
Pentru statiunea invetiatorésca la clas's'a I. din Comun'a *Vraniuti*, protopresb. — *Bisericeii-albe*, se eserie prin acést'a Concursu, cu term'nu de 6 septamani, alegerea avendu a fi domineca in 5 maiu a. e. cal. vechiu. —

Loculu de cura

INSUL'A MARGARETEI,
in nemedilocita apropiare de capital'a si resiedinti'a Budapesta.

Temperatur'a fantaneloru artesice de 35° R. — Cade de porcelanu si de marmure, pre cum si separe in pétra, si cu aparate de dusie, — partie de parcu marétie, — aeru escelinte, — 300 de odai provediute cu confortulu, — salonu de conversatiune, — gazete din tiera si din strainetate, — musica pre fie-care dia.

Morburile intru cari ap'a insulei Margareta s'au folositu cu succesu favorabilu sunt:
Podagr'a — roumele la incheieturi de musculi si de nervi — inflamările cronice de incheieturi si de pele — contractiunile si intiepenirile dupa podagra, vatemari esterne si tifus; bólele cronice de pele; — dorerile ce provinu de la vatemari din afara sèu de versatu; — plegale dorerose; — pétra din besica; — impededările in menstruatune. etc. etc.

S'au folositu cu bunu succesu termele in intru, la morbulu catarulu chronicu de stomacu, si de pantece. Pe insula se afla spicaria. *Dr. Verzar* este mediculu ord.

Se concede scadiementu in pretiu — la abonametu sèu cumperare impreuna de bilete pentru bai si pentru vaporu.

Locuitoriloru pre insula li se facu favoruri atátu la bà, câtu si la vaporu

Comunicatiune cu capital'a in fie-care óra cu vaporulu.

Sesonulu de véra se 'ncepa la 1 maiu.

Comande pentru locuintie primesco

1-6
Inspectoratulu
Insul'a Margaretei p. ult. Buda-Vechia.